

Facilitets strategi

Idræts- og fritidsområdet
2022

Sport & Fritid
Aarhus Kommune

Indhold

Indledning

Der mangler idræts- og fritidsfaciliteter i Aarhus Kommune 3

Strategiens seks anbefalinger

- 1 Anerkend lokalområdernes forskellige behov 6
- 2 Brug pladsen klogt..... 8
- 3 Skab værdi for pengene..... 10
- 4 Husk de mange, der har andre behov end de fleste..... 14
- 5 Etabler knudepunkter i byens udvikling 16
- 6 Flerfunktionalitet og bæredygtighed gennem viden og partnerskaber..... 19

Der mangler idræts- og fritidsfaciliteter i Aarhus Kommune

Borgere og foreninger er ikke i tvivl. Der mangler idræts- og fritidsfaciliteter overalt i Aarhus Kommune. Da Sport & Fritid, Aarhus Kommune, i 2020 spurgte, hvad Aarhus mangler, indsendte både borgere og foreninger over 800 forskellige forslag til nye faciliteter. Der var borgerønsker fra samtlige lokalområder i kommunen.

Data og analyser viser det samme. Der mangler idræts- og fritidsfaciliteter i Aarhus Kommune. Aarhus er nummer 91 ud af 98 kommuner, når man ser på den samlede dækning af idrætsfaciliteter pr. indbygger.

Befolkningstilvæksten i Aarhus øger efterspørgslen på idræts- og fritidsfaciliteter over de kommende år. Undersøgelser af kapacitetsbehovet, målt op mod den markante befolkningsudvikling i kommunen, har vist, at det er svært at følge med på bl.a. halkapacitet i flere lokalområder. Derfor fik idræts- og

fritidsområdet et løft ved budgetforlig 2021. Men der er fortsat lang vej i mål, når man ser på befolkningsudviklingen og sammenligner Aarhus med andre kommuner.

Denne facilitetsstrategi for idræts- og fritidsområdet skal derfor sætte retning for de anlægsmidler, der er afsat til idræts- og fritidsfaciliteter og den skal sikre, at pengene bliver brugt rigtig, så der bliver skabt mest værdi for borgerne. Strategien skal sikre, at borgerne i Aarhus Kommune har de rette rammer for et aktivt liv, og den skal bruges som værktøj til at analysere, prioritere og beslutte. Det gælder både i forhold til udvikling og renovering af eksisterende faciliteter og etablering af nye faciliteter.

En varieret by i vækst

Aarhus Kommune er i stor udvikling, og kommunen vokser med ca. 5.000 indbyggere hvert år. Befolkningstallet forventes at stige fra 349.983 i 2020 til

394.371¹
indbyggere
i 2030¹

394.371 indbyggere i 2030. Udviklingen betyder, udover mange års efterslæb på området, at efterspørgslen på idræts- og fritidsfaciliteter fortsat vil stige.

Aarhus Kommune er ikke alene i vækst. Det er også en særdeles varieret kommune med oplandsbyer, forstæder og bykvarterer. Hvert lokalområde kendetegnes ved egne og meget forskellige behov. Den mangfoldighed er en stor kvalitet, og det skal facilitetsstrategien være med til at understøtte. Det betyder bl.a., at det er vigtigt at forstå, hvilke ombygninger og tilføjelser af nye faciliteter, der bedst bidrager til det enkelte lokalområde og til behovet.

Idrætslivet forandrer sig

Der gennemføres løbende undersøgelser af danskernes idræts- og bevægelsesvaner. Hen over seks årtier er der sket rigtig meget på det område. Først og fremmest er danskerne blevet meget mere aktive. Nye idrætsformer er opstået og natur og outdoor betyder fx mere for den måde, især voksne er aktive på i dag. Mange voksne løber, cykler og bevæger sig i naturen som aldrig før.

Det er især børnene, som fortsat er stærkt afhængige af traditionelle faciliteter som haller, boldbaner og spejderhytter samt et aktivt og velorganiseret foreningsliv. Tilsvarende har samfundet fortsat stærkt behov for foreningerne i forhold til frivillighed, fællesskaber, lokalt engagement og et aktivt civilsamfund. Det betyder bl.a., at der skal balanceres mellem indendørs- og udendørsfaciliteter målrettet både foreninger og det selvorganiserede idræts- og fritidsliv.

¹ Kilde: Aarhus i tal (Aarhus Kommune)

Baggrund

I efteråret 2019 udarbejdede Sport & Fritid, Aarhus Kommune, en analyse af behovet for udbygning af haller og fodboldbaner. Analysen beskriver dækningen af almindelige idrætsfaciliteter (idrætshaller og boldbaner) og giver en kvantitativ status på haller og fodboldbaner i forskellige lokalområder fremskrevet over tid i forhold til forventet befolkningsvækst. Analysen blev suppleret af en overordnet afdækning af den tilsvarende situation omkring fritidsfaciliteter, herunder spejderhytter. Begge analyser viser et markant underskud på faciliteter.

Efterfølgende er der i foråret 2021 gennemført en desk research på nationale tendenser indenfor idræts- og foreningsfaciliteter, forskningsbaseret viden og erfaringer fra andre kommuner, hvad angår udvikling af tidssvarende faciliteter. Desk researchen er forelagt Kulturudvalget som opstart på processen.

808

forslag til nye faciliteter

Kulturudvalget har deltaget i workshop sammen med udvalgte repræsentanter fra interesseorganisationer og foreningslivet, hvor de har drøftet et udkast til strategiens temaer. Sidst men ikke mindst har idrættens og fritidslivets aktører fremlagt deres forventninger til, hvordan idrætten kan udvikle sig i en by som Aarhus. Det er sket i 1:1 møder samt til en facilitetskonference med ca. 80 deltagere fra foreningslivet.

Det fremadrettede samarbejde er afgørende

Facilitetsstrategien er bygget op som seks anbefalinger. Det er anbefalinger, der både peger på Sport & Fritid, Aarhus Kommune, samt de foreninger og organisationer, der beskræftiger sig med faciliteter og er de naturlige samarbejdspartnere.

Anbefalingerne skal bruges, når de økonomiske midler, herunder puljemidler, skal prioriteres. De skal bruges som et udviklingsredskab i dialogen på tværs af kommunens afdelinger og ikke mindst i dialogen med foreninger og samarbejdspartnere.

Det kan kun lykkes gennem samarbejde. Det gælder både for det udadrettede samarbejde med foreninger, borgere og lokale aktører og det interne tværgående kommunale samarbejde.

Billeder fra workshop og dialogvandring

Strategiens seks anbefalinger

- 1 Anerkend lokalområdernes forskellige behov
- 2 Brug pladsen klogt
- 3 Skab værdi for pengene
- 4 Husk de mange, der har andre behov end de fleste
- 5 Etabler knudepunkter i byens udvikling
- 6 Flerfunktionalitet og bæredygtighed gennem viden og partnerskaber

1

Anerkend lokalområdernes forskellige behov

Aarhus har en mangfoldig demografi og bystruktur. Der findes både tætte midtbyområder, bynære lokalområder, forstæder og oplandsbyer. Samtidig etableres der helt nye byområder.

Hvert lokalområde er forskelligt og behovet for idræts- og fritidsfaciliteter er tilsvarende forskelligt. Nogle byområder har et veletableret foreningsliv og borgere, der er vant til at organisere sig, mens andre har udsatte boligområder og et knapt så stærkt foreningsliv. Behovet for faciliteter kan bl.a. afhænge af indbyggertal, nuværende dækningsgrad, foreningstraditioner og befolkningens sammensætning.

Byens lokalområder har således forskellige karakteristika og behov. Områderne bør derfor behandles ens ved at behandle dem forskelligt, når eksisterende og nye faciliteter skal udvikles. Eksempelvis kan det i nogle områder være en kvalitet

med selvejende faciliteter, mens det i andre er bedre at have kommunalt drevne faciliteter.

Det er vigtigt at se på den forventede befolkningsvækst i et område for at vide, hvor mange faciliteter, der skal til og hvor faciliteterne skal placeres. Men det kræver samtidig en forståelse af lokalområdet og forandringer i idræts- og foreningslivet, herunder udvikling i medlemstal og opståen af nye aktiviteter og foreninger.

Som et eksempel kan det drøftes, om der skal være flere anlæg til de gængse idrætsgrene, fordi der generelt set kommer flere indbyggere, hvis det samtidig

kan konstateres, at der ikke er sket en udvikling i medlemstallet. Hver situation kræver egen analyse og dialog.

24

lokalområder i Aarhus med hver deres karakteristika og behov

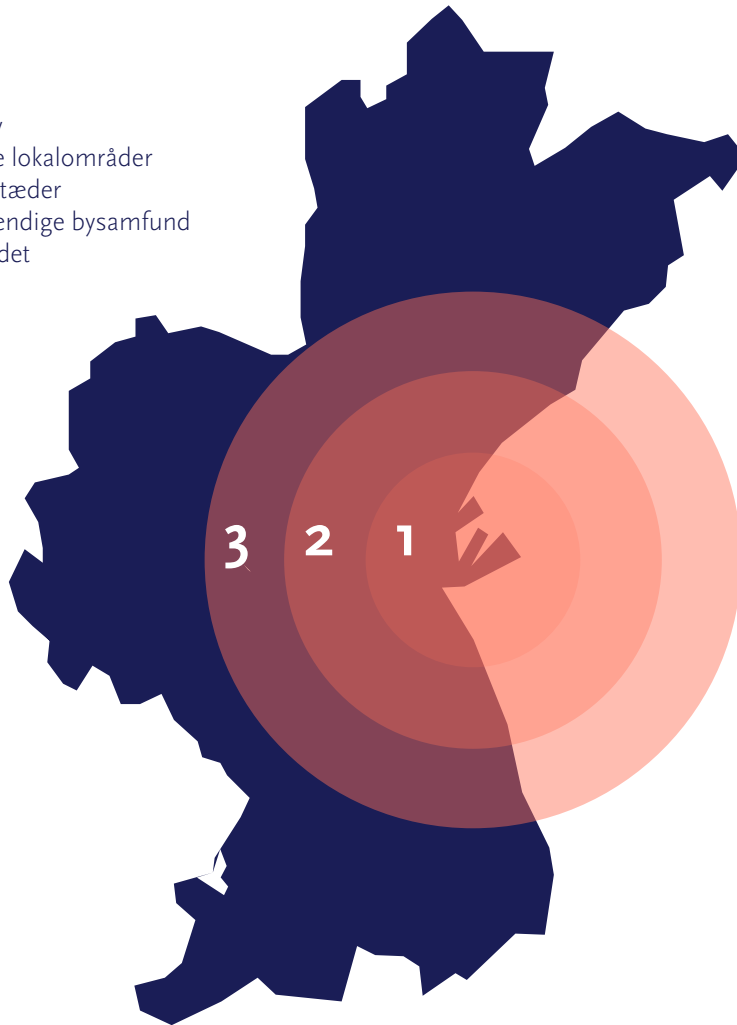
Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor sammen med foreninger og andre aktører undersøge og drøfte byområdernes specifikke behov forud for større renoveringsopgaver og anlæg af nye faciliteter.

Et analyseredskab (se side 7) skal bruges til at afdække behovet og komme i dialog med lokale foreninger og aktører om forskellige muligheder for facilitetsløsninger.

Mangfoldig geografi

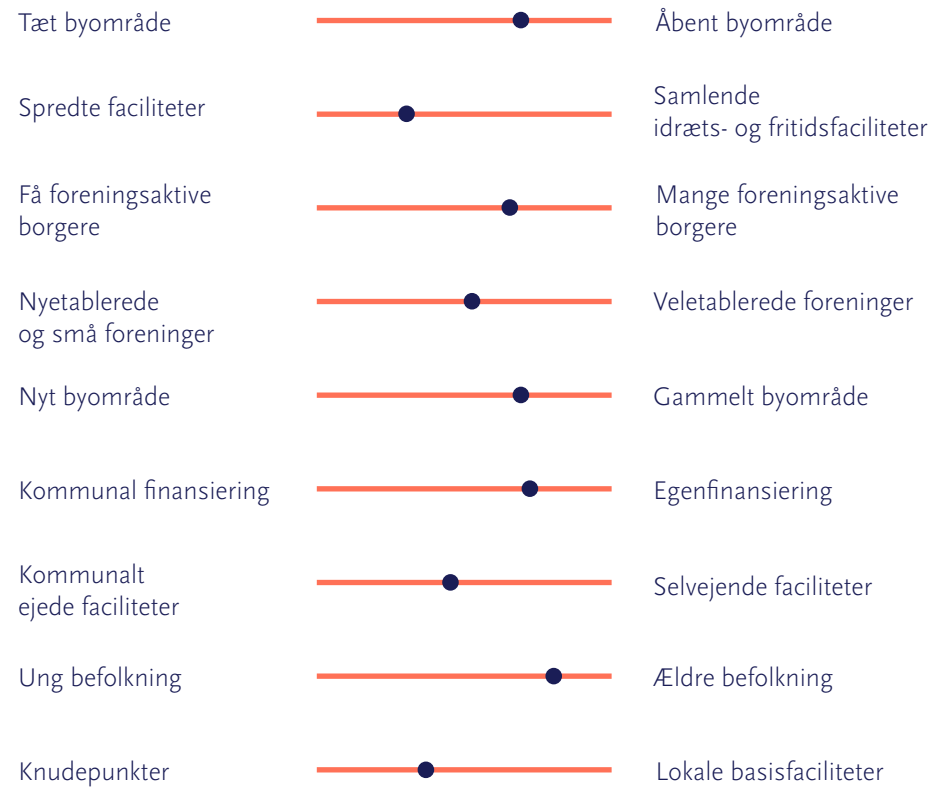
Aarhus kommune har alt fra midtby til landsbyer.

- 1 Midtby
- 2 Bynære lokalområder og forstæder
- 3 Selvstændige bysamfund i oplandet

Analyseredskab

Lokalområdernes behov for faciliteter er forskellige og kan ikke defineres udelukkende på baggrund af antal indbyggere i området. En lang række andre parametre spiller ind, når behovet i det enkelte lokalområde skal afdækkes. Nedenstående model illustrerer nogle af de mange parametre, der har indflydelse på det enkelte lokalområdes behov for faciliteter.

2

Brug pladsen klogt

I takt med at indbyggertallet vokser, byen fortættes og pladsen bliver mindre, så øges efterspørgslen på idræts- og fritidsfaciliteter. Behovet er stort, men pladsen er trang og arealerne dyre.

Etablering af nye idræts- og fritidsfaciliteter kræver plads. Men ledige arealer er en knap ressource overalt i Aarhus Kommune. I særdeleshed i den eksisterende by. Selv i forbindelse med etablering af nye byområder, hvad end det er omdannelse af havne- og godsbaneareraleer i den tætte by eller en åben mark som Lisbjerg, kan det være vanskeligt at få prioriteret de nødvendige arealer.

I Aarhus midtby er udfordringen særlig tydelig. Samtidig med, at arealerne er knappe, er der et reelt behov for udbygning af faciliteter. Midtbyen er kendetegnet ved et mangfoldigt foreningsliv bestående af mange små foreninger. Der bor mange unge og studerende, som er idræts- og fritidsaktive men i mindre omfang foreningsaktive. De selvorganiserede præger billedet, hvilket eksempelvis gør det vanskeligere at etablere faciliteter i regi af foreninger.

At gøre sig forhåbning om, at opnå samme facilitetsdækning i Midtbyen

som i andre lokalområder vil være urealistisk. En fortsat udbygning af faciliteterne i befolkningstætte områder kan løses ved at arbejde aktivt med fortætning af eksisterende faciliteter.

Omlægning af eksisterende boldbaner til kunstgræs er et godt eksempel på, hvordan man kan løse nogle af arealudfordringerne i Midtbyen og i det omkringliggende lokalområde, hvor den tætte by udvikles. Det skyldes blandt andet, at kunstgræsbaner giver mulighed for træning og kampafvikling året rundt. Kunstgræssets slidstyrke gør det samtidig muligt at have en høj udnyttelse af banerne uden at forringe spilleforholdene. Omlægning til kunstgræs giver således en bedre kapacitetsudnyttelse af de eksisterende arealer til boldbaner.

Anvendelse af bygningstage, byrum og mellemrum til idrætsformer som eksempelvis parkour, streetbasket og yoga eller til fritidsliv som spejdere og amatørkultur er et andet godt eksempel på, hvordan man kan og skal løse areal-

udfordringer i midtbyen på en måde, der er pladsbesparende og imødekommer området kultur. Denne type løsninger bidrager samtidig til byliv og aktivitet på steder, der ellers måske ville være øde. Det er, set fra byens behov, pladsoptimerende og gode løsninger, men processerne kan være krævende, da det involverer mange parter og ofte komplekse bygningsmæssige løsninger.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor sikre, at der løbende reserveres areal til idræts- og fritidsfaciliteter i den samlede kommunale arealdisponering. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på at sikre udviklingsmuligheder for de eksisterende faciliteter i forbindelse med byudvikling. Der arbejdes for, at den kommende kommuneplan kommer til at indeholde et nyt tema om arealer til idrætsfaciliteter. Derudover afsættes midler til opkøb af arealer i takt med, at der afsættes midler til etablering af nye idræts- og fritidsfaciliteter.

Midtbyen skal have en midtbyplan for placering af nye idrætsfaciliteter og nytænkning af, hvordan man i Midtbyen sikrer mødesteder, rammer til idræts- og fritidsliv og involvering af dens mange indbyggere herunder de mange unge.

Mulige redskaber til arbejdet med faciliteter i tætte lokalområder

Brug af byens tage og mellemrum til baner og faciliteter, der ikke nødvendigvis har konkurrencestandarder men egner sig fint til træning og spontan aktivitet

Fortætning ved omlægning af eksisterende faciliteter, fx kunstgræsbaner

Styrket samarbejde mellem kommunale, private og selvejende faciliteter om bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter herunder multifunktionalitet

Benyt midlertidige arealer og overskydende strukturer til fx skate, streetbasket og parkour

Udvikling af midtbyplan for idrætsfaciliteter

An aerial photograph of a city, likely Copenhagen, showing a dense urban area with many buildings, a harbor with ships, and a large green sports field in the foreground. The text 'Strategiens seks anbefalinger' is in the top left, and 'Brug pladsen klogt' is in the top center. A larger 'Brug pladsen klogt' is in the bottom left, with a paragraph of text below it. The copyright notice 'Copyright: NKI/Kunstgræs.dk' is in the bottom right.

Strategiens seks anbefalinger

Brug pladsen klogt

Brug pladsen klogt

Anlæg af kunstgræsbaner ved Frederiksberg Idrætscenter er et eksempel på optimal pladsudnyttelse. Det skyldes blandt andet, at kunstgræsbaner giver mulighed for træning og kampafvikling året rundt. Kunstgræssets slidstyrke gør det samtidig muligt at have en høj udnyttelse af banerne. Tilsvarende skal der findes løsninger på den manglende halkapacitet i hele Midtbyen, som er hårdt trængt på arealer. Løsninger som bedst muligt udnytter arealet, samtidig med at de bidrager til byliv og flerfunktionalitet.

3

Skab værdi for pengene

Idræts- og fritidsfaciliteterne befinder sig på mange måder i en vigtig omstillingsfase i disse år. Både hvad angår opførelse af nye faciliteter og udvikling af de eksisterende.

I Aarhus Kommune er der ca. lige mange henholdsvis kommunalt anlagte og selvejende idrætsfaciliteter. Man arbejder efter et *armslængdeprincip*, hvor kommunen stiller krav til egenfinansiering og selvorganisering fra foreninger i forbindelse med opførelse af fx nyt halbyggeri, så anlægsmidlerne kan række længere.

Armslængdeprincippet har forskellige fordele, bl.a. at de kommunale anlægsmidler rækker langt, fordi de dobles op af private midler. Desuden bidrager den lokale og foreningsbaserede selvforvaltning i mange tilfælde til et stærkt og forpligtende engagement omkring faciliteten. Ulemperne er, at det ofte tager 8-12 år for en forening, fra den har den første idé til byggeriet er realiseret. Det slider hårdt på de frivillige at skulle tage hånd om og rejse finansiering til et komplekst byggeprojekt.

Derudover kan det vanskeliggøre kommunens strategiske arbejde med at sikre de rette faciliteter på tværs af geografi og behov, hvis størstedelen af anlægskonomen udloddes til foreninger. En højere andel af kommunalt anlagte haller vil bl.a. betyde, at der ikke kan bygges så mange haller for de samme kommunale penge, men til gengæld kan de gennemføres mere målrettet i forhold til kommunens samlede behov og muligvis med højere kapacitetsudnyttelse.

Hvad angår daglig drift og løbende strategisk udvikling af faciliteterne er der i Danmark, herunder også i Aarhus Kommune, mange faciliteter, som i disse år har behov for at gentænke deres virksomhed i forhold til aktivitetsindhold, indretning, bæredygtighed og kapacitetsudnyttelse.

Idrætsdeltagelsen og anvendelsen af faciliteterne er i stærk forandring med nye idrætsgrene, et voksende privat

marked, eksempelvis padel og crossfit, samt stigende appetit på udendørs aktiviteter hos de voksne målgrupper. Det betyder bl.a., at der i endnu højere grad skal tages højde for lokalsamfundet og ageres agilt i forhold til skiftende behov.

I Aarhus Kommune er der generelt set en fornuftig kapacitetsudnyttelse, hvad angår de kommunale faciliteter. For de selvejende faciliteter ligger udnyttelsen lidt lavere, og det kan blive relevant at udvikle konkrete målsætninger for den samlede haludnyttelse i forskellige lokalområder.

Hvis faciliteterne løbende skal forny sig selv som lokale kraftcentre, der er med til at styrke lokalområderne, er det bl.a. nødvendigt at udarbejde strategiske målsætninger for faciliteternes besøgstal, brugergrupper, åbningstider og aktivitetspalet.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor, i dialog med foreninger, samarbejdspartnere og politikere, tage armslængde-princippet op til drøftelse og revurdere balancen mellem hvor mange idrætsfaciliteter, der skal bygges og drives af henholdsvis kommune og foreninger.

Samtidigt vil Sport & Fritid være en proaktiv samarbejdspartner for de selvejende og fondsejede idrætscentre og kommercielle aktører, som vil udvikle deres facilitetsmiljøer. Herunder bistå med arbejdet om bæredygtighed og brugerfokus.

Stadig flere voksne bruger naturen og de kommercielle tilbud til aktivitet og bevægelse.

Data fra "Danskernes sports- og motionsvaner" viser, at den mest dyrkede *voksensport* er gå- og vandreture (hele 78% af de adspurgte går eller vandrer) mens den næstmest dyrkede voksensport er styrketræning, som 43% af alle voksne dyrker. Børnene er derimod storforbrugere af traditionelle idrætsfaciliteter. 36% af de aarhusianske børn går til svømning og 33% spiller fodbold.

7-15 årige

36%

Svømning

33%

Fodbold

Alle voksne

78%

Gå- og vandreture

43%

Styrketræning

Danske
idrætshaller
er bookede

82%

af tiden

mellem kl. 16 og 22

...men benyttes
kun

61%

af tiden

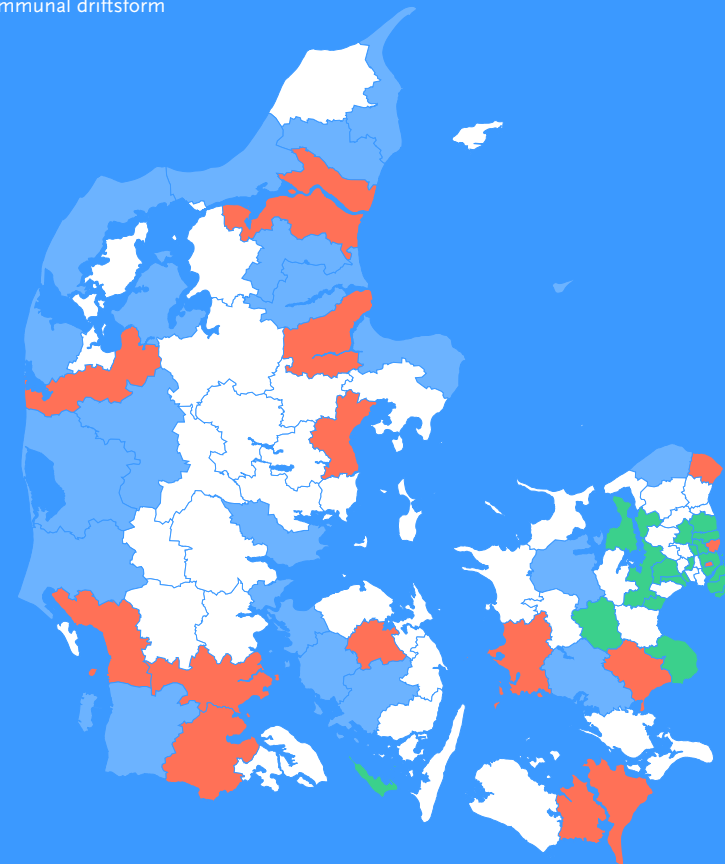
mellem kl. 16 og 22

Idrættens Analyseinstitut/Syddansk Universitet, undersøgelsen er lavet før corona-krisen

100% udnyttelse er i praksis hverken muligt eller driftsmæssigt hensigtsmæssig, og typisk er faciliteterne mest belastede i de større byer. Sport & Fritid, Aarhus Kommune, begyndte allerede i 2014 at opsætte kameraer, måle på anlæggenes faktiske benyttelse og iværksætte indsatser der, hvor brugen var for lav.

Kommuner fordelt ud fra idrætsanlæggenes overvejende driftsform

- Selvejende
- Delt driftsform
- Kommunal driftsform

Aarhus
Kommune har

67

fritidsfaciliteter
til idébestemte
foreninger¹

¹ Uniformerede korps, politiske ungdomsforeninger og religiøse ungdomsforeninger

² Kilde: Videncenter for Folkeoplysning

45

spejder- og
fritidsforeninger
modtager
lokaletilskud
til egne eller
lejede faciliteter

Antallet af kulturelle og idébestemte
folkeoplysende foreninger²

4

Husk de mange, der har andre behov end de fleste

Der er en tendens til, at man enten gerne vil lave faciliteter, der specifikt målretter sig en bestemt idræts- eller fritidsgren fx fodbold eller spejdere, eller alternativt lave faciliteter og større sammenhængende anlæg, der retter sig mod så bred en brugergruppe som muligt.

Der er de seneste år blevet lavet både multihaller, multibaner, by- og bevægelsesrum og større idrætskomplekser, hvor det har været et udtalt formål at faciliteten eller anlægget skulle ramme bredt. Det er ofte meningsfuldt, idet den brede tilgang handler om at imødekomme så mange borgere som muligt, og det bidrager samtidigt til byliv, trykthed og fællesskab.

Der er dog brugergrupper, det ikke lykkes at ramme optimalt ved den generelle og brede tilgang. Det gælder både smalle målgrupper, som eksempelvis kørestolsbrugere, og bredere målgrupper, som eksempelvis teenagepiger, seniorer eller socialt sårbare grupper.

Projekter fra andre kommuner har vist, at der kan opstå kvalitet og tilfredshed ved at vælge at fokusere på en særlig gruppe. Ofte viser det sig ligeledes, at faciliteten faktisk alt i alt bliver bedre og mere interessant – også for den brede målgruppe.

Et eksempel herpå er Mariaparken i Vejle, som er udviklet af Vejle Kommune i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden og det daværende Ministerium for By-, bolig- og landdistrikter. Her var det en specifik målsætning at lave et by- og bevægelsesrum, der egnede sig og appellerede til unge piger. Det skyldes dels, at der dagligt færdedes mange unge i området, som ligger i centrum af Vejle, og dels at byrummet er nabo til

en større almen boligbebyggelse. Målsætningen resulterede blandt andet i anlæg til rulleskøjteløb og oplyste og afgrænsede opholdsarealer. Byrummet er i dag meget velbesøgt – af både unge piger og mange andre brugere. Parken har fået en særlig identitet og karakter, fordi udgangspunktet har været en bestemt gruppe. Netop den særlige identitet har vist sig at gøre den attraktiv for mange andre brugere.

Tilsvarende kan eksempelvis seniorer, psykisk sårbare borgere eller borgere med handicap have særlige forventninger og behov knyttet til både udendørs- og indendørsfaciliteter. Disse behov skal imødekommes. Derudover skal der bidrages til en jævn kønsforde-

ling, hvad end det gælder bestyrelses-sammensætning eller de idrætsaktive foreningsmedlemmer.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor i arbejdet med udvikling af faciliteter være opmærksomme på bl.a. sårbare grupper og grupper, der er underrepræsenterede i idræts- og fritidslivet. Der skal udvikles faciliteter, som funktionelt, identitetsmæssigt og arkitektonisk er vedkommende og anvendelige for disse grupper. Tilgængelighed skal til enhver tid tænkes ind - både ved nybyggeri og moderniseringer.

Sport & Fritid kan ikke gøre det alene. Foreninger og interesseorganisationer skal ligeledes bidrage til løsningen.

Mariaparken i Vejle

Parken er et eksempel på et projekt med en smal målgruppe, som har vist sig at appellere meget bredere.

Møde mellem generation

Placering og udformning af faciliteter kan skabe rum for mødet mellem generationer, skabe rum for ophold og samvær og sikre fysiske foranstaltninger der hjælper mennesker, som har vanskeligheder med fx gang eller hukommelse.

5

Etabler knudepunkter i byens udvikling

Aarhus Kommune har en række strategisk vigtige knudepunkter, som indeholder idræts- og fritidsfaciliteter, der dækker hele byen og rækker langt ud over nærmiljøet og udover idrætten og fritidslivet som sådan.

Mens basisfaciliteterne primært skal dække daglige behov og udgøre et samlingspunkt i lokalmiljøet, skal knudepunkterne skabe værdi for borgere på tværs af Aarhus Kommune og bidrage ind i kommunens overordnede målsætninger om byliv, byudvikling og events. Knudepunkterne indgår således ofte som et element i en større bystrategisk indsats. Knudepunkterne kan indeholde såvel foreningsidræt som elitetilbud.

Knudepunkterne spiller en samlet rolle for hele kommunens byudvikling og som tværgående projekter på tværs af fagområder kan de ofte med fordel finansieres gennem særskilte budgetbevillinger.

Der er en række spændende knudepunktsprojekter igang på tværs af kommunen. Nogle er færdigudviklede,

som eksempelvis Sports- og Kulturcampus i Gellerup, mens andre, eksempelvis Kongelunden, helheden omkring Vejlbyskoven Centret og Kulturhus Bunkeren, aktuelt gennemgår væsentlige udviklingsprocesser. Andre er på tegnebrættet, herunder en videreudvikling af DGI Huset.

I nogle tilfælde knytter knudepunkter an til byens elite- og talentmiljøer. Det gælder eksempelvis i Kongelunden og ved Vejlbyskoven Centret. Aarhus Kommune var blandt de første kommuner i landet til at arbejde strategisk med elite og talentudvikling. Byen har et af de største Team Danmark centre i Danmark og en veludviklet talentudviklingsstruktur, som koordineres af Fonden Eliteidræt Aarhus og ESAA. Aarhus Kommune ønsker at gøre Aarhus til "verdens bedste sted at dyrke

eliteidræt". En ambition, der har stærke snitflader til studie- og universitetsmiljøet og til opgaven med at udvikle stærke event- og publikumsfaciliteter som eksempelvis Kongelunden.

I andre tilfælde knytter knudepunkter an til fritids- og aftenskolelivet. Det gælder blandt andet for den fremtidige Kulturhus Bunker i Skejby. Ligeledes er der foreninger og indsatser, der arbejder for at etablere et samlet miljø for amatørkulturen i Aarhus Midtby. Et miljø og samlingssted der, udover at danne ramme for de konkrete foreninger, skal være med til at skabe liv og oplevelser i bybilledet.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, har en særlig rolle som katalysator for det organisatoriske samarbejde med det lokale foreningsliv og de kommunale

og nationale interesseorganisationer, uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv osv. Der ligger en fremadrettet, strategisk opgave i at videreudvikle knudepunktsprojekterne således, at de bidrager til at skabe geografisk balance i kommunen og tilsammen er med til at gøre Aarhus Kommune til en attraktiv og dynamisk by.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor bidrage til at spille en stadig mere aktiv og strategisk rolle i udviklingen af byens knudepunkter. Bl.a. fordi stærke fritids- og idrætsfaciliteter, tænkt ind i en større bymæssig sammenhæng, er attraktive for lokalområderne og bidrager til at styrke bylivet og gøre byen attraktiv for både borgere og investorer. Herunder skal der udarbejdes udviklingsorienterede planer i tværgående samarbejde med bl.a. Teknik og Miljø.

Vejlby-Risskov Centret

Vejlby Risskov Centret og omgivelserne med bl.a. Vejlbj Risskov Hallen og Idrætshøjskolen Aarhus. Byens travleste idrætsanlæg og hjemsted for bl.a. ESAA, Bakken Bears og Springcenter Aarhus.

Kulturhus Bunkeren

Kulturhus Bunkeren kommer i fremtiden til at danne ramme om en mangfoldighed af foreninger inden for bl.a. amatørkultur.

Sports- og Kulturcampus

Sports- og Kulturcampus bliver det nye samlingssted i Gellerup med syv nyopførte faciliteter, der byder på et væld af tilbud indenfor idræt, kultur og ophold.

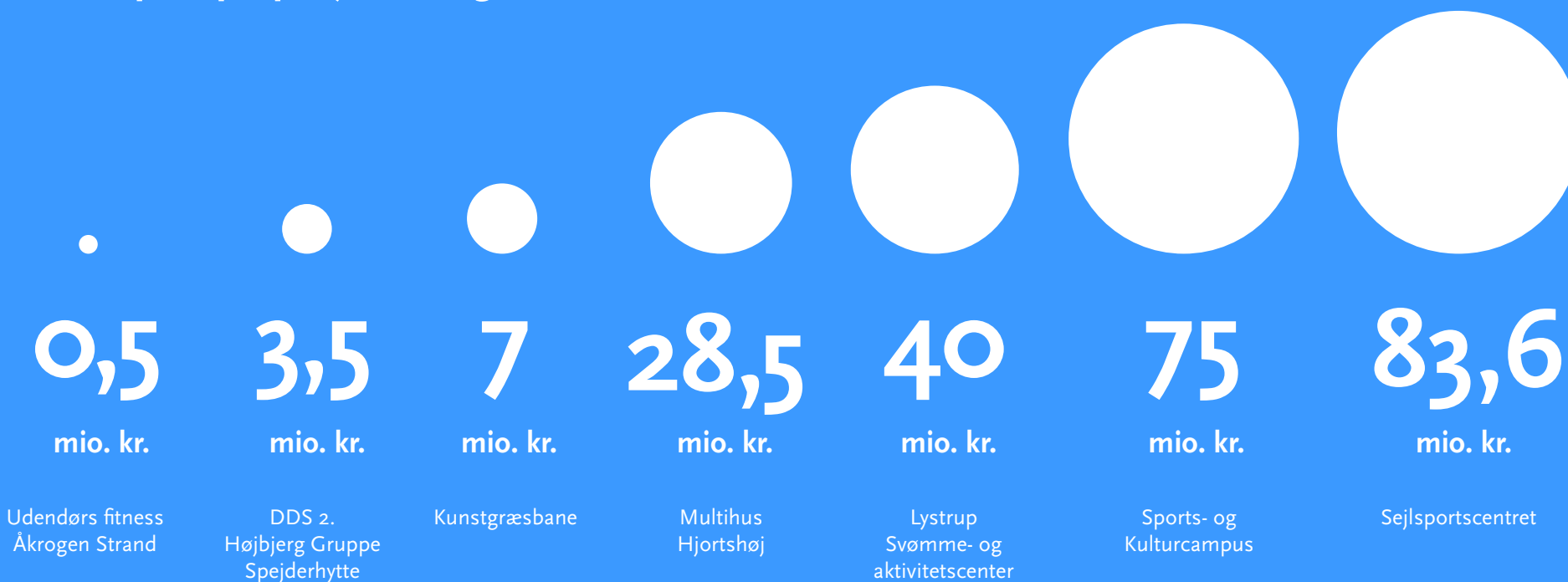

Aarhus Syd

Kongelunden, Ceres Park og Arena, Aarhus Atletik og Løbeakademi, ESAA og Team Danmark centeret.

Eksempler på projektbudgetter

Alene i 2021 modtog Sport & Fritid, Aarhus Kommune, ansøgninger om projekter til idrætsfaciliteter for

640 mio kr.

6

Flerfunktionalitet og bæredygtighed gennem viden og partnerskaber

Når der skal omdannes, renoveres eller bygges nyt er det vigtigt at opnå det fulde udbytte. Det kan være at indbygge flere funktioner i samme bygning eller at udforme facader, ankomstarealer og uderum på en måde, så de er transparente, venlige og synliggør byggeriets anvendelse. Det er bæredygtigt på flere måder, men det kræver vilje og viden.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil gå forrest i etablering af tværgående samarbejder og partnerskaber, når opgaven fordrer det. Komplekse byggerier løses bedst i samarbejde og ofte i egentlige partnerskaber. Det kræver viden, vedholdenhed og økonomi at lykkes med at opnå det fulde potentiale. Men det er i sidste ende nødvendigt for at sikre både den sociale og miljømæssige bæredygtighed.

Kigger man ud over landskabet af eksisterende fritids- og idrætsfaciliteter i Aarhus, er nogle velfungerende, andre har behov for renovering og nogle er bygget i en tid, hvor der ikke var samme opmærksomhed på at udvikle dem som venlige mødesteder. Det gælder for både haller, for de mange ældre gymnastiksale knyttet til skolerne og for fritidsfaciliteter rundt omkring i byen.

Renovering og ombygning er måske den allervigtigste og mest omkostningstunge del af facilitetsudviklingen – og langt den mest bæredygtige. Derfor er det også vigtigt, at der i forbindelse med renovering eller ombygning rettes fokus på at forbedre bygningen funktionelt eller arkitektonisk. Det kræver dialog og tværfaglighed.

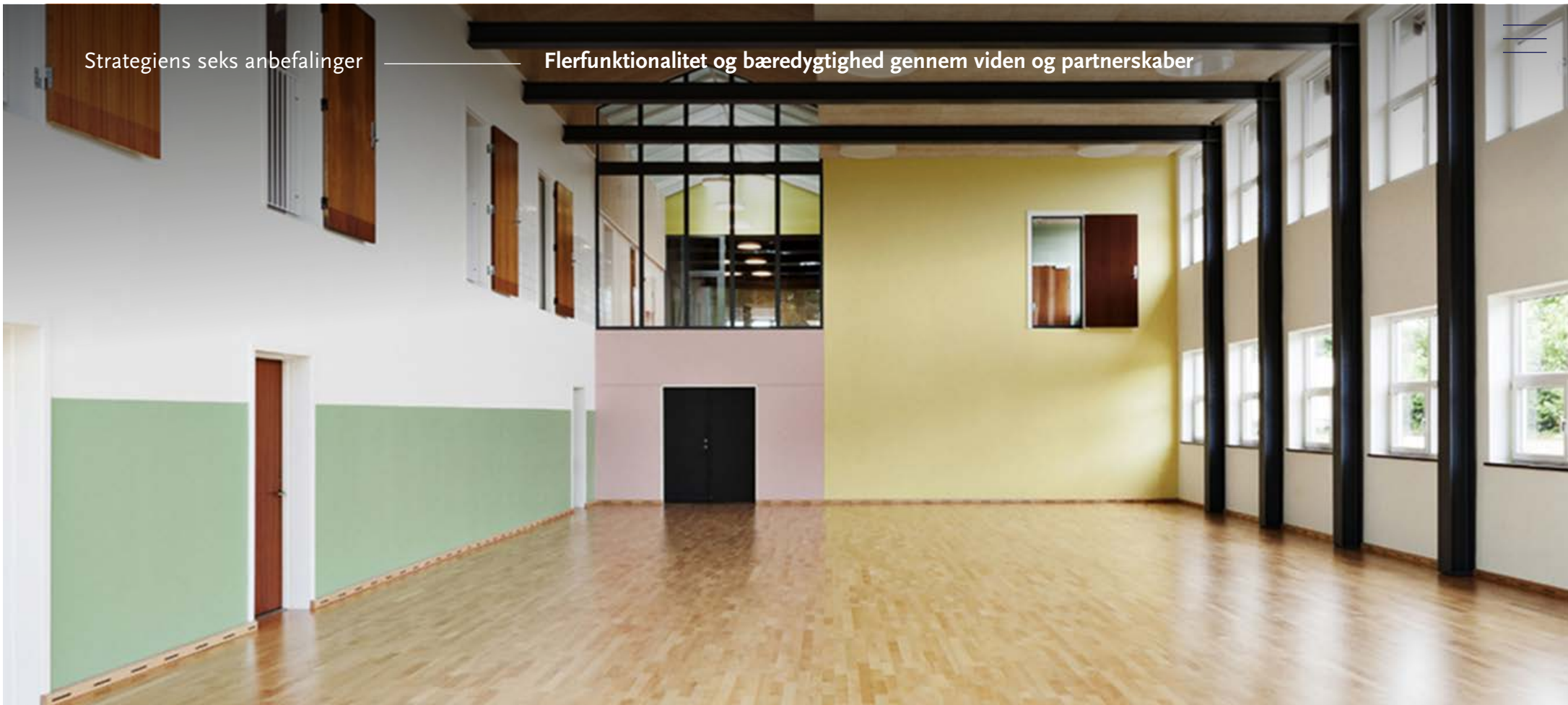
I udviklingen af nye faciliteter er dialog og tværfaglighed ligeledes nødvendigt for at opnå det fulde potentiale. Eksempelvis kan det ofte være en solid løsning at udvikle nye idræts- og fritidsfaciliteter i forbindelse med en ny skole. Den praktiske udfordring kan være, at der, i en så stor kommune som Aarhus, ikke er kendskab til de igangværende sager på tværs af organisationer og magistratsafdelinger, samt at det kræver parathed og stærke kompetencer at skulle kom-

binere forskellige funktioner, organisationer og brugere.

Alle steder i kommunen er pladsen sparsom, men problematikken er særligt udtalt i midtbyen. Det er ofte sådan, at den eneste mulige løsning for nyt idræts- og fritidsbyggeri er i forbindelse med ombygning af eksisterende byggeri eller i forbindelse med andre funktioner. Derfor er der i de seneste år, i både Aarhus og København, set eksempler på boldbaner og idrætshaller som er placeret ovenpå fx folkeskoler eller dagligvarebutikker. Det sparer på pladsen og giver spændende bymiljøer. Det er vigtigt, at vi lærer af hinanden på tværs af kommuner og organisationer og indgår partnerskaber med dem, der kan hjælpe.

Sport & Fritid, Aarhus Kommune, vil derfor iværksætte en oprustning på bygningsområdet gennem udvikling af kompetencer og processer, der styrker forvaltningens mulighed for at indgå i komplekse bygge- og omdannelsesprojekter i samarbejde med bl.a. foreninger, interesse- og vidensorganisationer, fonde m.fl. Det skal bl.a. ske i form af et team, der har det som sin specifikke opgave at vejlede og sparre med foreninger om byggeri, fundraising og implementering af facilitetsstrategiens anbefalinger.

Sport & Fritid vil bl.a. sammen med Børn og Unge og Teknik og Miljø formalisere en konkret løsning på et stærkere tværgående samarbejde mellem magistratsafdelingerne.

Aarhus Kommune har omkring 40 af de gamle traditionelle gymnastiksale, som typisk blev bygget i 60'erne, knyttet til skolerne. Gymnastiksalene bliver stadig anvendt, men ofte i begrænset omfang, blandt andet fordi salene er utidssvarende.

Ligesom mange idrætshaller fra samme periode er de lukkede omkring sig selv, ankomstarealerne er små og utiltalende

og bygningen og omgivelserne inviterer ikke til ophold og synliggør ikke den aktivitet, der foregår bag murene.

Danmarks Idrætsforbund (DIF) og Lokale og Anlægsfonden igangsatte i foråret 2020 10 forsøgsprojekter, hvor der ydes økonomisk støtte og faglig rådgivning til, hvordan problematikken kan gribes an.

Der er ifølge DIF forskellige strategier i forhold til en omdannelse: Én strategi er at omdanne til en slags lege- og multisale, der egner sig til en bred variation af leg, ophold og bevægelse. En anden strategi er at omdanne salene, så de specifikt egner sig til en af de mange specialidrætter, der er i byen eller lokalområdet, eksempelvis fægtning, parkour, basketball eller badminton.

Billede: "Landsbyen i byen" af Erik Brandt Dam og Cornelius Vøge Arkitekter. Det er et af 10 forsøgsprojekter, der viser, hvordan 60er gymnastiksalene kan transformeres til venlige flerfunktionelle rum.

Aarhus Kommune
Sport & Fritid
Kultur og Borgerservice

Februar 2022
Kontakt: sport-fritid@aarhus.dk
Layout: Sahl